

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

KASIM 2021
Sayı 103

İÇİNDEKİLER

Yönetici Özeti-Küresel Ekonomi	1
Yönetici Özeti-Türkiye Ekonomisi	2
Küresel Ekonomideki Gelişmeler	3
Dünya Ekonomisi	3
ABD	4
EURO BÖLGESİ-AB	5
Almanya	5
İngiltere	6
Japonya	6
Çin	7
Hindistan	7
Güney Kore	8
Brezilya	8
Rusya	9
İmalat PMI İncelemesi - Ekim 2021	10
Döviz Kurları İncelemesi - Ekim 2021	11
Teknoloji ve İnovasyon Gündemi	12
Türkiye'deki Güncel Ekonomik Gelişmeler	13
Enflasyon - Ekim 2021	13
Sanayi Üretim Endeksi - Eylül 2021	14
Kapasite Kullanım Oranı - Ekim 2021	15
Güven Endeksleri ve Bütçe	16
Hane Halkı İşgücü Verileri - Eylül 2021	17
Ödemeler Dengesi - Eylül 2021	18
Dış Ticaret Verileri - Eylül 2021	19
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: Türkiye	20
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: İzmir	21
İhracatta Yeni Rotalar: Rusya	22

KÜRESEL EKONOMİ YÖNETİCİ ÖZETİ

KÜRESEL

- Dünya ekonomisi gündemine yüksek enflasyon endişeleri ve artan belirsizlikler hakim olmaya devam ediyor. Pandeminin hala önemli bir risk unsuru olduğuna dikkat çeken IMF, aşılamanın yaygınlaşmasının toparlanmayı desteklediğini fakat varyant vakalarının riski artırdığını ve gelir dağılımındaki uçurumun derinleştiğini belirtti.
- Roma'da düzenlenen G20 Liderler Zirvesi ve Glasgow'da düzenlenen Birleşmiş Milletler İklim Zirvesi, dünya ekonomisi için diğer önemli gündem maddeleri oldu. Söz konusu zirvelerde, dünyanın ve ekonominin geleceği açısından; iklim krizi, sürdürülebilir büyüme, mültecilerin geleceği, dijital ekonomi, vb. konular ele alındı.
- Küresel gıda fiyatları yeni rekorlar kırmaya devam ediyor. Ekim'de %3,9 artan gıda fiyatları, Temmuz 2011'den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı.

GELİŞMİŞ EKONOMİLER

- **ABD** ekonomisi 2021'in üçüncü çeyreğinde %2 büyümeye, %2,8 olan büyüme beklentisinin altında performans kaydetti. Böylece ekonomi 3. çeyrekte, 2020'nin 2'nci çeyreğinden bu yana en zayıf büyümesini kaydetmiş oldu.
- **Euro Bölgesi**'nde enflasyonist baskılar artmaya devam ederken, AB Merkez Bankası (ECB) Başkanı Lagarde, enflasyonun düşmesinin öngörülenden daha uzun zaman alacağını söyledi.
- **Almanya**'da enflasyon Ekim'de %4,5'e yükselerek, 1993'ten beri en yüksek düzeyinde kalmaya devam etti. Özellikle, enerji fiyatlarının yıllık bazda %18,6 gibi ciddi düzeyde artması, kış aylarına ilişkin enerji dar boğazı endişelerini artırıyor.
- **İngiltere**'de tedarik zinciri ve arz sıkıntıları, belirsizlikleri artırmaya devam ediyor. İkinci çeyrekte %5,5 oranındaki büyüme söz konusu sıkıntıların etkisiyle, üçüncü çeyrekte %1,3 oranıyla sınırlı kaldı.
- **Japonya** diğer tüm ülkelerin aksine, 490 milyar Dolar'lık yeni bir teşvik paketini uygulamaya konacağını açıkladı. Ekonomiye yeni maliyetler yükleyeceği sebebiyle, söz konusu pakete ekonomistlerce çökimsiz yaklaşıldı.

GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

- **Çin**'de artan emtia fiyatları, gayrimenkul piyasasının çökeceğine ilişkin yorumlar ve enerji arzı sıkıntıları, üretimi olumsuz etkilemeye devam ediyor. Söz konusu gelişmeleri değerlendiren Goldman Sachs, Çin ekonomisinde büyümenin hız keseceğini açıkladı ve büyüme tahminini %4,8'e indirdi.
- **Hindistan** ekonomisi toparlanmasını sürdürürken, karşı karşıya kaldığı mali riskleri de artırıyor. Fitch Ratings, ülkedeki hızlı ekonomik toparlanmaya rağmen yüksek borçlanma ve zayıf finansal yapı sebebiyle risklerin arttığı değerlendirilmesinde bulundu.
- **Güney Kore**'de, ekonomik toparlanma güçleniyor. Hanehalkı gelirleri, 3. çeyrekte %8 artışla rekor kırarak, 2006'dan beri en yüksek düzeye ulaştı. Ayrıca hanehalkının aylık harcamaları da %7 artışla ortalama 2.960 Dolar'a ulaştı.
- **Brezilya**'da diğer ülkelerde olduğu gibi enflasyonist baskılar artıyor. Brezilya Merkez Bankası, faiz oranını 150 baz puan artırarak %6,25'ten %7,75'e çıkardı.
- **Rusya**'da, petrol ihracat geliri, 2021 yılı Ocak-Eylül döneminde geçen yılın aynı dönemine göre %41 artarak 77,9 milyar Dolar'a çıktı.

TÜRKİYE EKONOMİSİ YÖNETİCİ ÖZETİ

Enflasyon (Ekim 2021)

TÜFE yıllık %19,89, aylık %2,39 arttı.

Yİ-ÜFE yıllık %46,31, aylık %5,24 arttı.

Sanayi Üretim Endeksi (Eylül 2021)

Toplam Sanayi %8,9 arttı.

İmalat Sanayi %9,7 arttı.

Kapasite Kullanım Oranı (Ekim 2021)

Bir önceki aya göre 1,0 puan azalarak %78,0 oldu.

İşgücü Verileri (Eylül 2021)

İşsizlik Oranı; %11,5

İşsiz sayısı; 3 milyon 794 bin kişi oldu.

Dış Ticaret (Eylül 2021)

İhracat, aylık %30,0 artarak 20,8 milyar \$

İthalat, aylık %11,9 artarak 23,3 milyar \$

Dış Tic. Açığı, %47,5 azalarak -2,5 milyar \$ olarak gerçekleşti.

Güven Endeksleri (Ekim 2021)

Reel Kesim Güveni 3,8 puan azalarak 109,6

Tüketici Güveni 2,9 puan azalarak 76,8

Ekonomik Güven 1,0 puan azalarak 101,4 seviyesinde gerçekleşti.

Bütçe Dengesi (Ekim 2021)

Bütçe; 17 milyar 406 milyon TL açık verdi.

Cari Denge (Eylül 2021)

2021 yılı Eylül ayında 1.7 milyar Dolar, yıl genelinde 18,4 milyar Dolar oldu.

PMI&CDS (Ekim 2021)

İmalat PMI aylık 1,3 puan azalarak 51,2 oldu.

CDS aylık 444 puan düzeyinde gerçekleşti.

25 Kasım 2021 itibariyle 480 düzeyinde seyrediyor.

Faiz Oranı

Politika Faizi %16'dan %15 seviyesine indirildi.

KÜRESEL EKONOMİDEKİ GELİŞMELER

Dünya ekonomisi gündemine, yüksek enflasyon endişeleri ve artan belirsizlikler hakim olmaya devam ediyor. Güncel gelişmeleri değerlendiren IMF, küresel ekonomik görünümün oldukça belirsiz olduğunu ve aşağı yönlü risklerin arttığını belirterek, enflasyon ve borç düzeylerinin birçok ekonomide yükseldiğini ifade etti. Pandeminin hala önemli bir risk unsuru olduğuna dikkat çeken IMF, aşılamanın yaygınlaşmasının toparlanmayı desteklediğini fakat toparlanmayı güvence altına almak için ortak eylem gerektiğini vurguladı. Gelir dağılımı adaletsizliğinin giderek arttığını belirten IMF, eşitsizliklerin azalması için özellikle gelişmekte olan ekonomilerin daha çok desteğe ihtiyacı olduğunu ifade etti.

Küresel ekonomi gündeminin diğer önemli maddeleri ise Roma'da düzenlenen G20 Liderler Zirvesi ve Glasgow'da düzenlenen Birleşmiş Milletler İklim Zirvesi oldu. G20 Liderler Zirvesi'nin ana başlıklarını pandemi sonrası ekonomik toparlanma, mültecilerin geleceği, dijital ekonomi, vb. konular oluşturdu. IMF'nin G20'nin toparlanmayı desteklemek ve artan gelir dağılımı adaletsizliğini azaltmak için derhal ortak harekete geçmesi gerektiği yönündeki çağrısı, zirveye damgasını vurdu.

Dünya için son şans olarak tanımlanan Glasgow BM İklim Zirvesi ise, siyasetçilerin yanı sıra küresel şirketlerden, sivil toplum kuruluşlarından ve diğer ilgili kurumlardan oluşan binlerce kişiye ev sahipliği yaptı. Zirvede, tüm ülkelerin 2050 yılına kadar net sıfır karbon emisyonu taahhüdünde bulunması ve Paris İklim Anlaşmasını işler hale getirmek için daha hızlı aksiyon alınması ön plana çıktı.

Küresel gıda fiyatları yeni rekorlar kırmaya devam ediyor. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), dünya gıda fiyatlarının Ekim'de Eylül'e göre %3,9 arttığını ve Temmuz 2011'den bu yana en yüksek seviyesine ulaştığını bildirdi. Özellikle bitkisel yağ, tahıl ve süt ürünleri gibi temel gıda maddelerinde çift haneye varan fiyat artışları endişe uyandırıyor. Küresel ekonomideki belirsizlikler kadar azalan hasatların arz darlığı yaratması da fiyat artışında etkili oluyor.

Otomotiv, beyaz eşya, bilgisayar gibi çok sayıda sektörü derinden etkileyen çip krizi, yazılım ve oyun sektörünü de etkilemeye başladı. Oyun konsolu üreticileri, çip ve tedarik sorunları nedeniyle üretim ve satış hedeflerinde güncellemeye gitti. Özellikle sektörde lider konumda olan PlayStation gibi ürünlerin yeni versiyonunun parça ve lojistik kısıtlarından dolayı tasarım değişikliğine gidileceğinin ve satış hedeflerinin de düşürüldüğünün açıklanması, çip krizinin derinliğini ortaya koyuyor.

ABD

ABD ekonomisi 2021'in üçüncü çeyreğinde %2,1 büyümeyle, %2,8 olan büyüme beklentisinin altında performans kaydetti. Böylece ekonomi 3. çeyrekte, 2020'nin 2'nci çeyreğinden bu yana en zayıf büyümesini kaydetmiş oldu. Söz konusu çeyrekte, kişisel harcamaların beklentileri aşarak %1,6 artmasına karşın, diğer kalemler beklentilerin altında kaldı. Varyant vakaların beklentilerden hızlı yayılması, küresel tedarik zincirinde yaşanan aksamalar, iş gücü sıkıntıları ve enflasyonist baskılar, ülke ekonomisindeki büyümenin beklentilerin altında kalmasındaki temel etkenler oldu. Ekonomistler, büyümedeki yavaşlamanın kısa ömürlü olmasını ve son çeyrek ile 2022'nin ilk çeyreğinde hızlanmasının beklendiğini belirtti.

ABD'de işinden ayrılanların sayısı, Eylül'de yeni bir rekorla kırarak, 4,4 milyon kişiyle tüm zamanların en yüksek düzeyine ulaştı. Böylece işi bırakma oranı %3'e yükseldi. İşten ayrılmaların en çok arttığı sektör hizmet sektörü ve alt kalemler bazında; sanat, eğlence-rekreasyon, yerel yönetim ve eğitim olarak sıralandı. Ayrıca kamu hizmeti alanında da yüksek işten ayrılma oranı dikkat çekti.

İş bırakma oranının yükselişinde, pandeminin meslek ihtiyaçlarını başlı başına değiştirmesinin etkili olduğu belirtiliyor. Bununla birlikte, bir diğer olumsuz performans kaydeden veri ise tüketici güven endeksi oldu. Güven endeksi, Kasım'da artış beklentilerinin aksine aylık 4,9 puan azalarak düşüş gösterdi ve 66,8 değerine inerek 10 yılın en düşük seviyesine geriledi.

Dış ticaret açığı aylık bazda %11,2 artarak rekor kırdı ve Ağustos'ta 72,8 milyar Dolar düzeyinden sonra Eylül'de 80,9 milyar dolara çıktı. İhraç edilen malların diğer verilerde olduğu gibi yükseliş beklentisinin aksine düşmesi, dış ticaret açığının rekor kırmasında etkili oldu.

Artan enflasyonist baskılar, Amerikan Merkez Bankası'nın (FED) faiz politikaları üzerinde de merak uyandırıyor. Güncel gelişmeler hakkında değerlendirmelerde bulunan FED başkan yardımcısı Richard Clarida, FED'in faiz oranlarını artırmayı değerlendirmekten uzak olduğunu belirterek, faiz artışı için gerekli koşulların 2022'nin sonunda oluşabileceğini açıkladı.

ABD ekonomisinin, beklentilerin altında seyreden büyümeye rağmen ekonomik genişlemeye geçiş yaptığına işaret eden Clarida, uygulanan para ve maliye politikası eylemlerinin ekonomik toparlanmaya ciddi düzeyde destek sağladığını kaydetti. Başkan yardımcısı ayrıca, enflasyona yönelik risklerin yukarı yönlü olduğunu fakat iş gücü piyasası ve küresel tedarik zincirlerindeki sorunlar azaldıkça enflasyon baskılarının gevşemesini beklediğini ifade etti.

Sanayi Üretimi
(Ekim 2021)

%5,1

Enflasyon Oranı
(Ekim 2021)

%6,2

GSYİH
(2021-III)

%2,1

İşsizlik Oranı
(Ekim 2021)

%4,6

EURO BÖLGESİ - AB

Enflasyonist baskılar AB ve Euro Bölgesi genelinde etkili olmaya devam ediyor. AB Merkez Bankası (ECB) Başkanı Lagarde, enflasyonun düşmesinin öngörülenden daha uzun zaman alacağını söyledi. Lagarde, bölgede yüksek seyreden enerji fiyatları ve tedarik zinciri darboğazlarının enflasyonun kalıcı olmasında etkili olduğunu belirtti. Arz sıkıntılarının ne kadar devam edeceği belirsiz olmakla birlikte, 2022'de kademeli düşüş beklendiğini belirten Lagarde, bu doğrultuda enflasyonun gelecek yıl düşmesini beklediklerini açıkladı.

Artan arz sıkıntıları ve enerji dar boğazının, son çeyrek büyüme üzerinde de olumsuz etkili olması bekleniyor. AB Komisyonu da benzer doğrultuda enflasyonun gelecek aylarda daha da artmasını 2022'de ise aşamalı olarak azalmasını beklediklerini belirtti.

Enflasyonist baskılara rağmen, Euro Bölgesi'nde sanayi üretimi hız kesmedi. Eylül'de piyasa beklentilerinin üzerinde büyüyen sanayi üretimi, aylık bazda %0,2 düşse de, yıllık bazda %5,2 arttı. Beklentilerin yaklaşık 1 puan üzerinde gelen sanayi üretiminin artmasında, giyim eşyası gibi dayanıklı olmayan mal üretimi ve makina ve ekipman üretimi etkili oldu.

ALMANYA

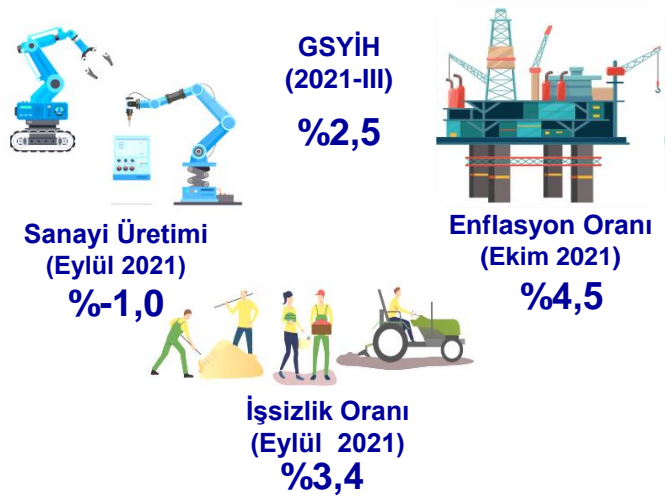
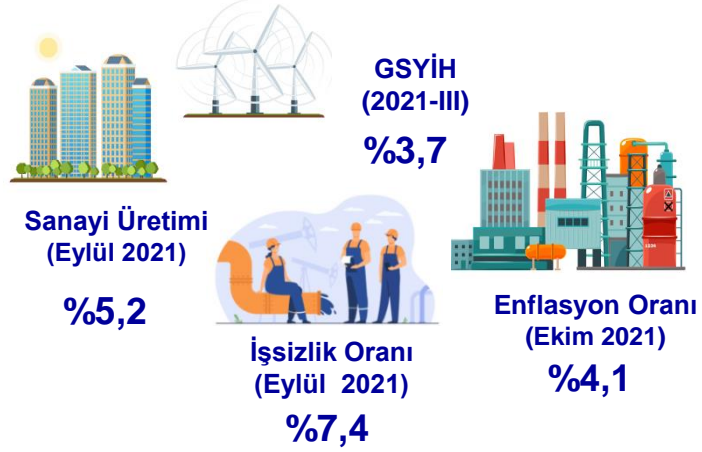

Almanya'da enflasyon yükselmeye devam ediyor.

Eylül ayında %4,1 olan yıllık enflasyon, Ekim'de %4,5'e yükseldi. Enflasyon artışında, AB genelinde etkili olan enerji fiyatlarının artışı ve arz-tedarik sıkıntıları etkili oldu. Böylece enflasyon, 1993'ten beri en yüksek düzeyinde kalmaya devam etti. Özellikle, enerji fiyatlarının yıllık bazda %18,6 gibi ciddi düzeyde artması, kış aylarına ilişkin enerji dar boğazı endişelerini artırıyor. Diğer taraftan, gıda fiyatlarında %4,4'lük rekor artış da bir diğer endişe kaynağı oluyor. Gelecek aylarda daha yüksek enflasyon oranlarının görülebileceği fakat AB genelinde olduğu gibi 2022 ortalarında enflasyonun kademeli düşüşe geçeceği öngörülüyor.

Ekonomideki belirsiz görünüm ve artan vakalar, Almanya'daki istihdam piyasasını etkilemeye devam ediyor. Şirketlerin açık pozisyon sayısı üçüncü çeyrekte pandemi öncesi seviyeyi aşarak 1,39 milyona yükseldi. Özellikle lojistik ve imalat sektörlerindeki açık pozisyon artışı dikkat çekti. Lojistik sektöründeki açık pozisyon sayısı çeyreklik bazda %41 artarak 68 bine ulaşırken, imalat sektöründeki açık pozisyonlar ise %10 artışla 163 bine yükseldi.

Almanya'da ekonomik gidişatın önemli göstergelerinden olan ZEW Mevcut Durum Endeksi belirsizliklere rağmen, Kasım'da 31,7 seviyesine yükselerek beklentilerin üzerinde açıklandı. Ekonomistlerin beklentisi, endeksin 20 düzeyine gerileyeceği yönündeydi. Veriyi ve güncel gelişmeleri değerlendiren ZEW Enstitüsü Başkanı finans piyasaları uzmanlarının gelecek 6 ay için daha iyimser bir bakış açısı içerisinde olduklarını söyledi. Özellikle, 2022'ye ilişkin olumlu beklentiler, endeksin yükselmeye devam etmesini sağlayabilir.

İNGİLTERE

İngiltere'de tedarik zinciri ve arz sıkıntıları, belirsizlikleri artırmaya devam ediyor. İkinci çeyrekte %5,5 büyüyen ekonomi, söz konusu sıkıntıların etkisiyle, üçüncü çeyrekte çeyreklik bazda %1,3, yıllık bazda %6,6 büyüdü. Böylece 2021'de çeyrekler bazında en zayıf büyüme kaydedilmiş oldu. Arz sıkıntıları, ithalatın pahalı hale getirmeye başlaması, zayıflayan ticaret ve enerjideki dar boğaz, büyümenin önceki çeyreğe kıyasla yavaşlamasında etkili oldu. Söz konusu sıkıntıların etkisiyle, büyümenin son çeyrekte de beklentilerin altında kalması, ancak 2022'de toparlanmanın başlaması bekleniyor.

İngiltere'de tüketici enflasyonu, Ekim'de aylık bazda %3,1, yıllık bazda %4,2 oranında artarak, son 10 yılın zirvesine çıktı. Özellikle; gıda, enerji ve temel yaşam maliyetlerinin artması, tüketicileri zor durumda bırakıyor.

İngiltere Merkez Bankası (BoE) Başkanı Andrew Bailey, güncel gelişmeleri değerlendirdiği bir toplantıda, ülkedeki artan enflasyondan son derece rahatsız olduklarını açıkladı. Hedef düzeyin üzerinde olan enflasyona ilişkin istenilen rotanın mevcut oran olmadığını belirten BoE başkanı, ekonomideki en büyük önceliğin enflasyonla mücadele olması gerektiğini, ancak mevcut konjonktürün durumu zorlaştırdığını açıkladı. Ancak, mevcut duruma rağmen BoE, güncel toplantısında politika faizinin %0,1 düzeyinde sabit tutarak, faiz artırımında acele edilmeyeceği sinyalini verdi.

JAPONYA

Japonya tüm dünyada pandemi teşviklerinin sonlandırıldığı bu dönemde, diğer tüm ülkelerin aksine, yeni bir teşvik paketinin uygulamaya konacağını açıkladı. Hükümet, 490 milyar Dolar tutarındaki yeni paketin, pandeminin olumsuz ekonomik etkilerinin hala tam olarak aşılabilmesi sebebiyle hazırlandığını açıkladı. Pakette, KOBİ'lere teşviğin yanı sıra, ailelere nakdi yardım gibi destekler de ele alındı. Ancak, yeni teşvik paketinin hali hazırda artmış olan enflasyonist baskıları daha da artıracığı ve ekonomi üzerindeki maliyetleri yükselteceği yönünde eleştirilerin de hedefi oldu.

Japonya Merkez Bankası (BOJ), gerçekleştirdiği güncel toplantıda para politikasında değişikliğe gitmeyerek, faiz oranlarını ve varlık alım programlarını sabit tuttu. BOJ, 2021 için enflasyon ve büyüme tahminlerini ise düşürdü. Diğer Merkez Bankalarının aksine, kriz tedbirlerinin sonlandırılmasını, dolayısıyla da faizlerde değişikliğe gidilmesini daha uzun vadelere yaymayı planlayan BOJ, 2021 enflasyon tahminini de sürpriz bir şekilde %0'a düşürdü. Güncel gelişmeleri de değerlendiren BOJ, özellikle hizmet sektörünün pandemi kaynaklı olarak baskı altında kalmaya devam edeceğini, ihracat ve üretim de tedarik sıkıntıları nedeniyle dönemsel olarak yavaşlayacağını belirtti. Ancak, 2022'de pandeminin ve tedarik sıkıntılarının aşıldıkça ekonominin de toparlanması bekleniyor.

Japonya'da bir diğer önemli gündem maddesi seçim oldu. Halk, 49. dönem Temsilciler Meclisini belirlemek için sandık başına gitti ve seçim sonuçlarında iktidardaki Liberal Demokrat Parti, Mecliste birçok sandalye kaybetmesine rağmen, parlamento çoğunluğunu korudu. Partinin, beklentilerden daha fazla oy oranıyla seçimlerden galip çıkması sonucu, ekonomi politikalarında bir istikrarsızlık yaşanmayacağı algısını güçlendirerek, hisse senetlerinin değer kazanmasını sağladı.

GSYİH
(2021-III)
%6,6

Sanayi Üretimi
(Eylül 2021)
%2,9

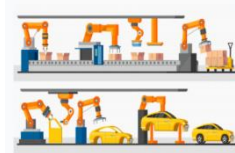
Enflasyon Oranı
(Ekim 2021)

%4,2

İşsizlik Oranı
(Eylül 2021)
%4,3

GSYİH
(2021-III)
%1,4

Sanayi Üretimi
(Eylül 2021)

%-2,3

Enflasyon Oranı
(Ekim 2021)

%0,1

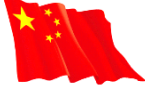
İşsizlik Oranı
(Eylül 2021)

%2,8

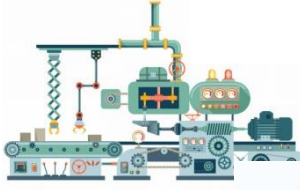

GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

ÇİN

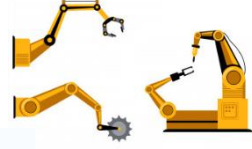

Çin'de artan emtia fiyatları, gayrimenkul piyasasının çökeceğine ilişkin yorumlar ve enerji arzı sıkıntıları, üretimi olumsuz etkilemeye devam ediyor. Çin'deki genel ekonomik durumu ve söz konusu gelişmeleri değerlendiren Goldman Sachs, Çin ekonomisinde büyümenin hız keseceğini açıkladı ve büyüme tahminini %4,8'e indirdi. Söz konusu büyüme, Çin'de kriz yılları dışında görülen en düşük büyüme oranı olarak dikkat çekiyor.

**Sanayi Üretimi
(Ekim 2021)
%3,5**

**GSYİH
(2021-III)
%4,9**

**Enflasyon Oranı
(Ekim 2021)
%1,5**

**İşsizlik Oranı
(Ekim 2021)
%4,9**

Goldman Sachs, pandemi tedbirlerinin devam etmesinin, gayrimenkul sektöründeki sorunların, ihracatta normalleşmenin ve enflasyonist baskıların, faaliyet karlılıklarını azaltarak, büyüme yavaşlatacak faktörler olduğunu belirtti. Ayrıca, tüketici enflasyonunun ılımlı bir seyir izleyeceği, üretici enflasyonunun ise daha keskin şekilde yükseleceği yönündeki öngörü de dikkat çekti.

Çin'de üretimdeki daralmaya rağmen, ihracat hız kesmedi. Ekim ayı ihracatı yıllık %27 artışla 301 milyar Dolar'a, ithalatı ise %21 artışla 216 milyar Dolar'a çıktı. Böylece, Eylül'de 67 milyar Dolar olan dış ticaret fazlası, Ekim'de 85 milyar Dolar'a yükseldi. Tedarik ve arz sıkıntılarıyla, çip krizi gibi sorunlara rağmen ihracat ile dış ticaret fazlasının yükselmesi, olumlu bir gelişme olarak kaydedildi.

Pekin'de, Çin'deki üçüncü menkul kıymetler borsası kurularak işlemlere başladı. Söz konusu yeni borsada, ülkede giderek büyüyen teknoloji, internet ve hizmetler sektörlerindeki yenilik odaklı küçük ve orta ölçekli işletmelere yatırım sağlaması amaçlanıyor. Başlangıç seviyesinde 81 şirketin işlem gördüğü borsa, ekonomistlerce, Çin finans piyasalarının gelişimi açısından bir milat olarak değerlendirilerek, borsa ile yenilik odaklı kalkınmanın ve dengeli büyümenin teşvik edileceği belirtildi.

HİNDİSTAN

Hindistan ekonomisi toparlanmasını sürdürürken, karşı karşıya kaldığı mali riskleri de artıyor. Hindistan ekonomisi ile ilgili güncel gelişmeleri değerlendiren Fitch Ratings, ülkedeki hızlı ekonomik toparlanmaya rağmen yüksek borçlanma ve zayıf finansal yapı sebebiyle risklerin arttığı değerlendirmesinde bulundu. Risklerin özellikle orta vadede etkili olduğunu ifade eden Fitch Ratings, Hindistan'ın kredi notunu BBB-'de ve görünümünü negatifte tutmaya devam etti. Mevcut mali yılın, %8,7 büyüme ile tamamlanacağı öngörüsünde bulunan Fitch Ratings, makro ekonomiye dair yapısal politikaların giderek önem kazanacağını vurguladı.

**Sanayi Üretimi
(Eylül 2021)
%3,1**

**GSYİH
(2021-II)
%20,1**

**Enflasyon Oranı
(Ekim 2021)
%4,5**

**İşsizlik Oranı
(Eylül 2021)
%6,9**

Hindistan'daki ekonomik toparlanmaya rağmen, tüketiciler hala gelir darlığı problemi ile mücadele ediyorlar. Ülke genelinde yapılan güncel bir araştırma, ekonomiyi derinden etkileyen pandemi sırasında kapanan şirketler ve işten çıkarmalar nedeniyle yaklaşık 230 milyon kişinin yoksulluk sınırının altında yaşamaya başladığını ve halkın maliyetlerini karşılamak için yastık altındaki altınlar ile diğer varlıklarını satma yoluna gittiğini ortaya koydu.

Ayrıca, Hindistan'ın önemli bir enerji ithalatçısı olması da, küresel enerji enflasyonundan oldukça olumsuz etkilenmesine sebep olan bir diğer faktör olarak dikkat çekiyor. Artan enerji maliyetleri, enflasyonun gelecek aylarda daha da artmasına ve yoksul kişi sayısının yükselmesine sebep olabilir.

GÜNEY KORE

Güney Kore'de ekonomik toparlanma güçleniyor. Hanehalkı gelirleri, 3. çeyrekte %8 artışla rekor kırarak, 2006'dan beri en yüksek düzeye ulaştı. Söz konusu artışla birlikte, bir ailenin ortalama aylık geliri 4 bin Dolar oldu. Bunun yanında, söz konusu çeyrekte hanehalkının aylık harcamaları da %7 artışla ortalama 2.960 Dolar'a ulaştı. Gelirlerin yanı sıra harcamaların da artması, ekonominin desteklendiğine dair önemli bir işaret olarak yorumlandı.

Küresel gıda ve enerji fiyatlarındaki artış Güney Kore'deki ekonomik toparlanmaya rağmen, enflasyonist baskıyı da beraberinde getiriyor. Özellikle üretici fiyatlarının artması, maliyetleri de yükseltiyor. Ekim'de aylık bazda %0,8, yıllık bazda %8,9 artan üretici enflasyonu, son 13 yıldaki en keskin artış olarak kaydedildi. Özellikle fabrika ürün maliyetlerinin son 17 aydır kesintisiz olarak yükseliş içinde olması, üretici maliyetlerinin keskin bir şekilde arttığını gösteriyor.

Güney Kore diğer taraftan yüksek borçluluk oranıyla da mücadelesini sürdürüyor. Açıklanan son veriler itibariyle, borçların milli gelir içindeki oranının 2. çeyrek itibariyle, yıllık bazda %6 artışla %104,2 oranına ulaştığı açıklandı. Söz konusu borçluluk oranı, Güney Kore'nin gelişmiş ekonomiler arasında en yüksek borç oranına sahip ülke olduğunu gösteriyor.

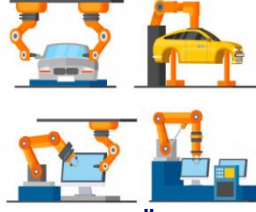
BREZİLYA

Brezilya'da da diğer ülkelerde olduğu gibi enflasyonist baskılar artıyor. Güncel gelişmeleri değerlendiren Brezilya Merkez Bankası, son toplantısında beklentilerin üzerinde bir düzeyde faiz artırımına gitti. 100 baz puan artış beklentilerine rağmen, faiz oranı 150 baz puan artırılarak %6,25'ten %7,75'e çıkarıldı. Böylece, üst üste altıncı toplantıda faiz oranında artışa gidilmiş oldu. Mevcut enflasyon oranı %10'la çift hanede seyrederken, 2021 yıl sonu enflasyon hedefi %9, gelecek yıl enflasyon hedefi ise %4,4 olarak revize edildi. Enflasyonun gelecek aylarda da artmasına yönelik beklentiler, yeni faiz artırımlarının ve enflasyon revizyonlarının gündeme gelmesini sağlayabilir.

Brezilya'daki gelişmeleri değerlendiren Ekonomi Bakanı, ülke ekonomisine dair en öncelikli adımlarının enflasyonla mücadele olduğunu söyledi. Artan enerji maliyetleri ve diğer etkenler doğrultusunda, %11'e yaklaşan enflasyon tüketici güveninin de zedelenmesine sebep oluyor. 2022'de enflasyonun hedeflenen bir miktar daha fazla gerçekleşebileceği öngörüsünde bulunan Bakan, asıl endişe kaynağının düşük büyüme değil, enflasyonun kalıcı hale gelmesi olduğunu belirtti.

Yüksek enflasyon, faiz oranları ve borçluluk, Brezilya'daki siyasi istikrarı da bozuyor. Politikacılara duyulan güven giderek azalırken, 2023'de gerçekleştirilecek Başkanlık seçimlerinde Bolsonaro'nun tekrar seçilip seçilmeme belirsizliği artıyor. Bu sebeple, seçim atmosferinin de etkisiyle 2022'de geliştirilecek ekonomi politikaları çok daha önem kazanacak.

Sanayi Üretimi
(Eylül 2021)

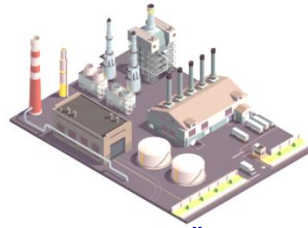
%-1,8

İşsizlik Oranı
(Ekim 2021)

%3,2

GSYİH
(2021-III)
%4,0

Enflasyon Oranı
(Ekim 2021)
%3,2

Sanayi Üretimi
(Eylül 2021)

%-3,9

İşsizlik Oranı
(Ağustos 2021)

%13,2

GSYİH
(2021-II)
%12,4

Enflasyon Oranı
(Ekim 2021)

%10,7

RUSYA

Küresel enerji fiyatlarındaki artış, lider bir enerji ihracatçısı olan Rusya'ya da olumlu yansıyor. Ülkenin petrol ihracat geliri, 2021 yılı Ocak-Eylül döneminde geçen yılın aynı dönemine göre %41 artarak 77,9 milyar Dolar'a çıktı. Bununla birlikte, petrol ihracat hacmi yılın ilk 9 ayında yıllık bazda %5,8 azalarak 171,3 milyon tona geriledi. Söz konusu veriler itibariyle, petrol ve doğal gaz ihracat tutarı, Rusya'da federal bütçenin yaklaşık %40'ını oluşturuyor. Artan enerji fiyatları, milli gelir açısından enerjiden elde edilen gelirlerin de artmaya devam etmesini sağlayacak.

Söz konusu gelir artışlarının da etkisiyle, Rusya ekonomisi 3 çeyrekte yıllık bazda %4,3 büyüdü. Enerji gelirlerinin yanı sıra, perakende ticaret ve kamu hizmet gelirlerindeki artışlar da büyümeyi destekledi. Ekonomistler söz konusu büyümenin olumlu olmakla birlikte, özellikle artan gıda enflasyonu sebebiyle tüketici gelirlerine tam olarak yansımadağına dikkat çekti. Büyümenin son çeyrekte, bir miktar ivme kaybedebileceği öngörülüyor.

Rusya Merkez Bankası Başkanı, dünya genelinde artan enflasyonun, Rusya için de önemli bir sorun olduğuna dikkat çekerek, enflasyonun artmasını önlemek zorunda olduklarını belirtti. Merkez Bankası'nın gelecek toplantılarında yeni faiz artırımlarının gündeme alınacağını belirten Başkan, insanları yoksullaştıran enflasyon probleminin, ekonomik olduğu kadar toplumsal sorunlara da yol açtığını vurguladı. Bu sebeple, enflasyonun önüne geçmek için her türlü politikanın uygulanacağını ve %5 gibi faiz oranlarına en az 2023 ortalarına kadar dönülemeyeceği vurgulandı.

Sanayi Üretimi
(Ekim 2021)

%7,1

GSYİH
(2021-III)
%4,3

Enflasyon Oranı
(Ekim 2021)

%8,1

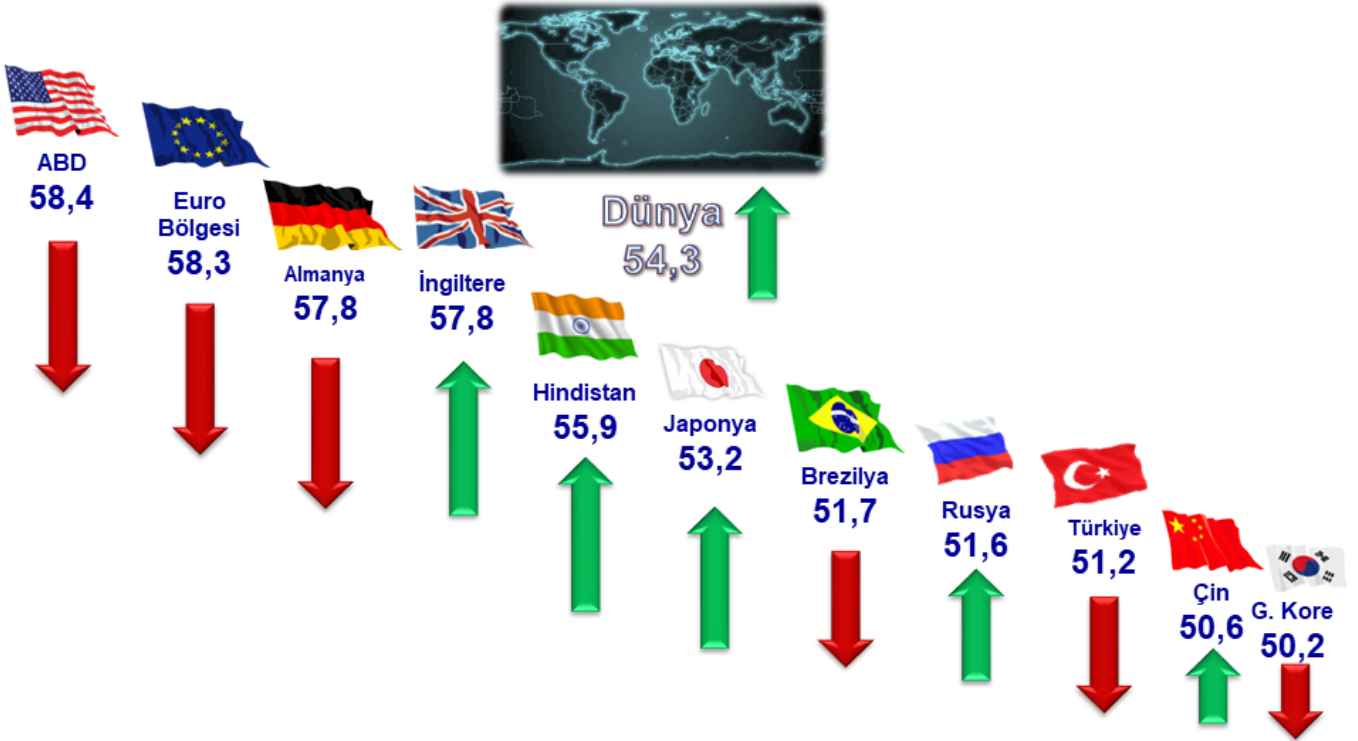
İşsizlik Oranı
(Eylül 2021)

%4,3

Ülkelerin çeyrekler itibariyle verilen büyüme oranları, bir önceki yılın aynı dönemine göre baz alınmıştır.

İMALAT PMI ENDEKSİ (EKİM 2021)

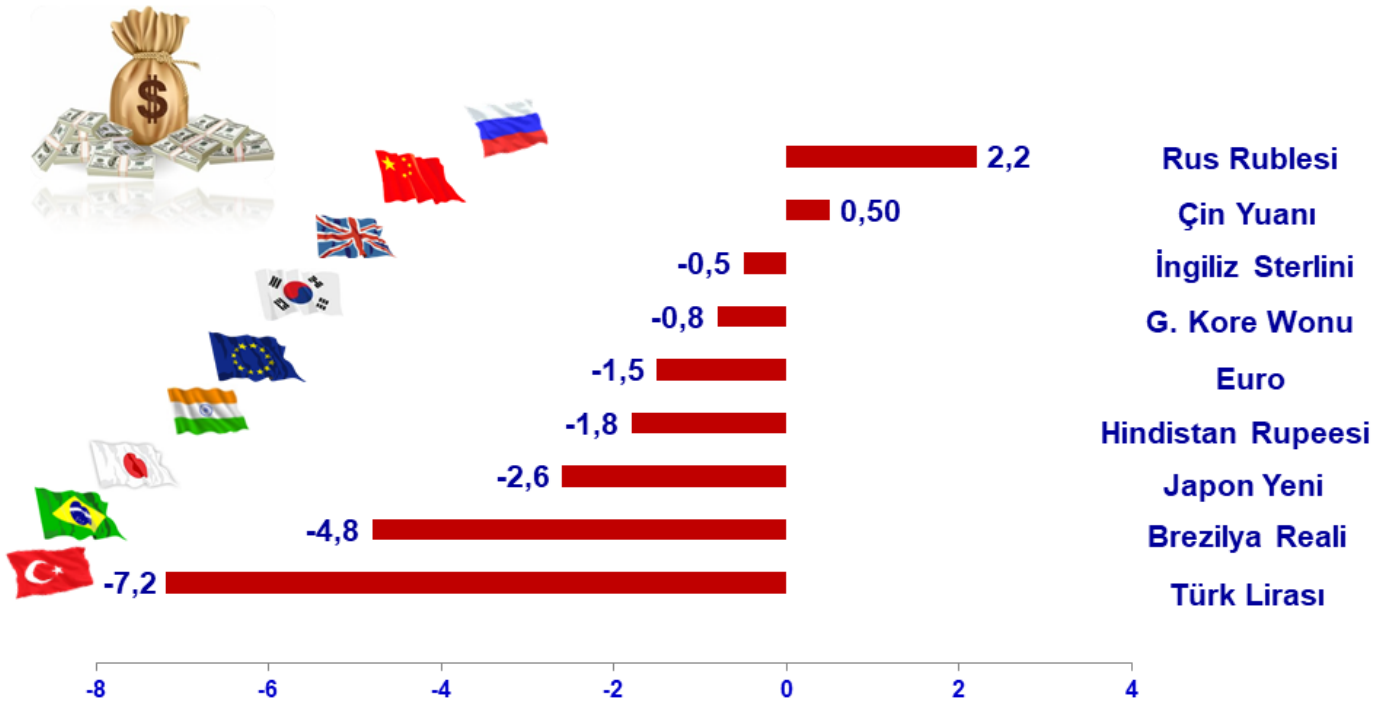
- Ekim ayında imalat PMI endekslerinde, ABD, Euro Bölgesi ve Almanya ilk üç sırada yer alamaya devam ederken, üçünde de düşüş seyri devam etti. İngiltere, Eylül'deki düşüş seyrini Ekim'de yükselişe bırakırken, yine dördüncü sıradaki konumunu korudu. Ayrıca, Japonya'da aylık bazda artış, Güney Kore'de ise düşüş gözlemlendi.
- Dünya imalat PMI endeksi ise bir önceki aya göre 0,3 puanlık hafif bir yükselişle 54,3 değerini aldı.
- Gelişmekte olan ülkelerden Brezilya düşüşe geçerken, Hindistan, Çin ve Rusya'da kısmi toparlanmalar Ekim'de de devam etti. Güney Kore de hafif bir toparlanmayla artış kaydetti.
- Türkiye imalat PMI endeksi bir önceki aya göre 1,3 puan azalışla 51,2 değerini aldı.

İmalat PMI (Purchasing Managers Index): İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi
Kaynak: Markit

DÖVİZ KURLARI (EKİM 2021)

- Ekim ayında, Dolar küresel ölçekte güçlenmeye devam etti. İncelenen ülkeler arasında Dolar karşısında sadece Rus Rublesi ve Çin Yuanı değer kazandı.
- Euro, Japon Yeni ve İngiliz Sterlini'nde değer kayıpları devam etti.
- Türk Lirası'nın Eylül ayındaki değer kaybı Ekim ayında arttı ve incelenen ülkeler içinde en çok değer kaybeden para birimi oldu.

*Bir önceki aya göre, ABD Dolar'ı karşısındaki % değişim oranlarıdır.

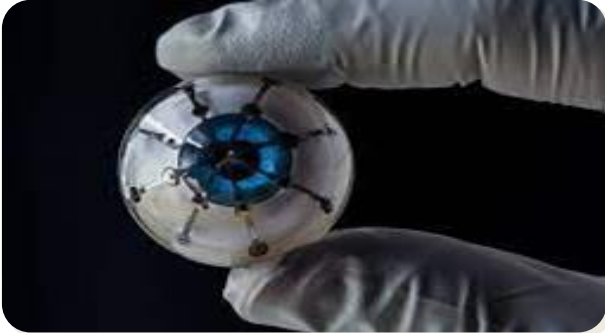
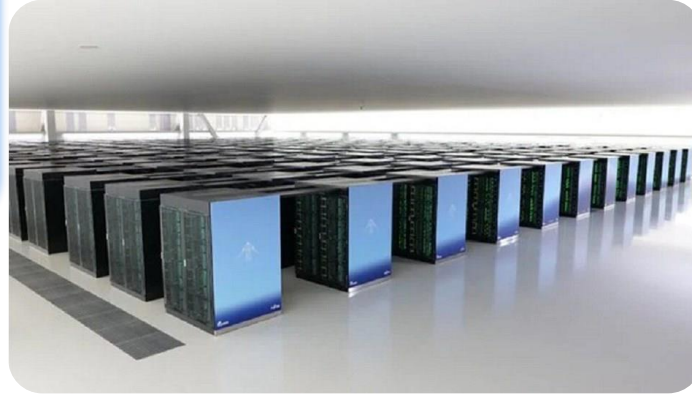
TEKNOLOJİ VE İNOVASYON GÜNDEMİ

Dünya genelinde karbon emisyonlarının azaltılması hedefleri güçlenirken, elektrikli araç satışları artıyor. Çin'de Ekim'de binek araç satışları yıllık bazda azalırken, elektrikli otomobillere olan talebin ise %141 oranında arttığı açıklandı. Böylece ilk 10 ayda 2,1 milyon elektrikli otomobil satılmış oldu.

Diğer, elektrikli araçların üretimi ve kullanımı da artıyor. İngiliz lüks otomobil üreticisi Rolls-Royce, dünyanın en hızlı elektrikli uçağını ürettiğini duyurdu ve söz konusu uçağın saatte 620 km. hıza erişerek rekor kırdığını açıkladı. Uçağın yakın gelecekte piyasaya sürülmesi bekleniyor.

Pandemi çalışma alışkanlıklarını değiştirmeye devam ediyor. Özellikle teknoloji şirketleri, yeni çalışma modelleriyle dikkat çekiyor. Lider teknoloji şirketi Apple, uzaktan çalışma süresinin Şubat 2022'ye uzatıldığını, Mart 2022'den itibaren karma bir çalışma modeliyle ofislere döneceğini açıkladı.

Dünyada ilk kez bir hastaya üç boyutlu yazıcıda basılmış, dijital baskılı protez göz takıldı. Londra'da gerçekleştirilen ameliyatın gayet başarılı geçtiği ve üç boyutlu yazıcıların, tıp dünyasının kullanımında çığır açıcı bir gelişme olduğu belirtildi.

Japon üretimi süper bilgisayar Fugaku, saniyede 440 katrilyondan fazla işlem yapma hızıyla TOP500 listesinde tekrar dünyanın en hızlı bilgisayarı seçildi. Fugaku'nun karbon emisyonlarını azaltma faaliyetlerinde kullanılmasının hedeflendiği açıklandı.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

ENFLASYON (EKİM 2021)

Enflasyon oranı; 2021 yılı Ekim ayında; yıllık TÜFE'de %19,89, Yİ-ÜFE'de %46,31 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre ise; TÜFE'de %2,39, Yİ-ÜFE'de ise %5,24 oranında artış kaydedildi.

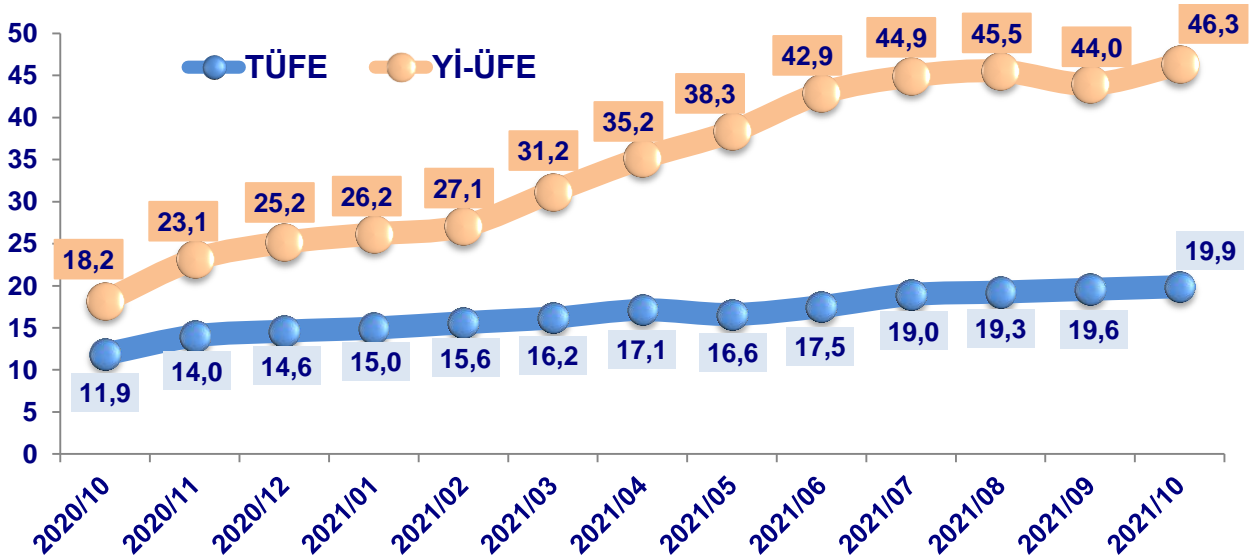
Ekim	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Yıllık (%)	11,89	19,89	18,20	46,31	37,69	32,96
Aylık (%)	2,13	2,39	3,55	5,24	4,62	7,93

2021 yılı Ekim ayında TÜFE'de ana harcama gruplarına göre yıllık en düşük artış %5,29 ile haberleşme grubunda gerçekleşti. Bununla birlikte, %7,88 ile alkollü içecekler ve tütün, %8,08 ile giyim ve ayakkabı ve %13,12 ile eğlence ve kültür en düşük artışın olduğu diğer gruplar olurken, %27,41 ile gıda ve alkolsüz içecekler, %25,23 ile lokanta ve oteller ve %23,03 ile ev eşyası artışın en yüksek olduğu gruplar oldu.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayrımda; İzmir'de TÜFE yıllık bazda %18,91, aylık bazda %2,03 oranında arttı.

Yİ-ÜFE'de sanayinin dört sektörünün yıllık bazdaki değişimleri; madencilik ve taş ocakçılığında %32,25, imalatta %45,94, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında %53,37 ve su temininde %32,40 artış olarak gerçekleşti.

Yıllık Değişim Oranları (%)

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (EYLÜL 2021)

S

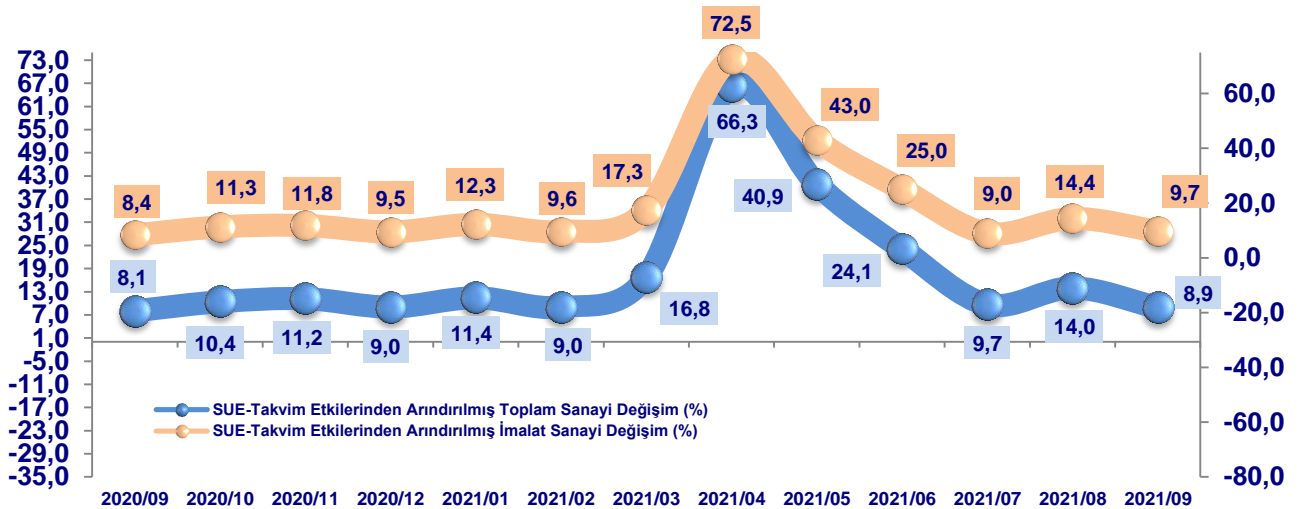
anayi üretim endeksi; 2021 yılı Eylül ayında yıllık bazda %8,9 artarken, aylık bazda ise %1,5 azaldı.

EYLÜL 2021	Arındırılmamış Yıllık (%)	Takvim Etkisinden Arındırılmış Yıllık (%)	Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Aylık (%)
Toplam Sanayi	8,8	8,9	-1,5
Madencilik ve Taşocakçılığı	8,0	7,9	2,2
İmalat Sanayi	9,7	9,7	-1,6
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim Ürt. ve Dağıtım	0,9	1,0	-3,2

Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde; takvim etkisinden arındırılmış endekste, 2021 yılı Eylül ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi %7,9, imalat sanayi sektörü endeksi %9,7, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %1,0 arttı.

İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; Eylül ayında yıllık en fazla artış, %40,8 ile diğer ulaşım araçlarının imalatında gerçekleşti. Bu artışı %19,5 ile diğer imalatlar ve %18,9 ile içeceklerin imalatı izledi. Aynı dönemde imalat sanayi alt sektörlerinde %-10,0 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatında en fazla azalış gerçekleşti. Bu azalışı %-7,5 ile motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı ve %7,3 ile makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı imalatı izledi.

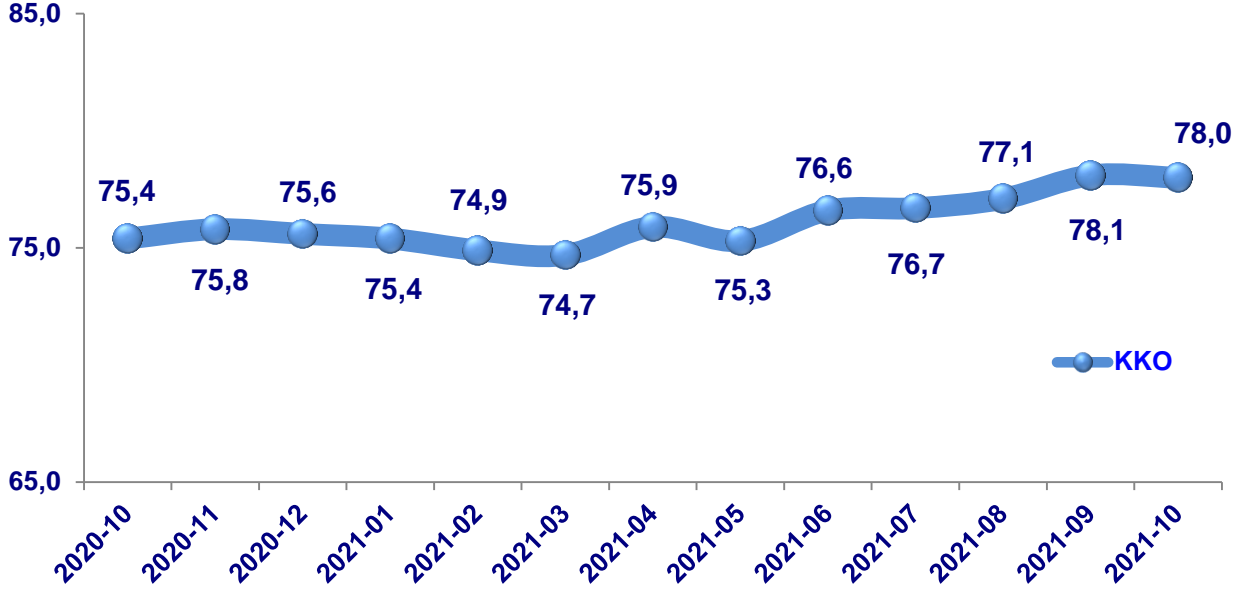
Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış endekse göre; ana sanayi gruplarından Eylül ayında bir önceki aya göre, sadece %5,5 ile dayanıklı tüketim mallarında artış; %-5,0 ile sermaye malında en fazla azalış gerçekleşti.

KAPASİTE KULLANIM ORANI (EKİM 2021)

Kapasite Kullanımı; 2021 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre 0,1 puan azalarak %78,0 oranında gerçekleşti.

EN YÜKSEK KAPASİTE ORANINA SAHİP SEKTÖRLER

Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç) %86,3

Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı %84,1

Giyim eşyaları imalatı %82,7

Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı %82,0

EN DÜŞÜK KAPASİTE ORANINA SAHİP SEKTÖRLER

Tütün ürünleri imalatı %71,1

Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması imalatı %68,2

Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı imalatı %65,7

Deri ile ilgili ürünlerin imalatı %63,6

GÜVEN ENDEKSLERİ

Aylar	Reel Kesim Güven Endeksi	Tüketici Güven Endeksi	Ekonomik Güven Endeksi
2020			
Ekim	108,1	81,9	97,2
2020 Yıllık	98,2	81,0	88,8
2021			
Ağustos	113,9	78,2	100,8
Eylül	113,4	79,7	102,4
Ekim	109,6	76,8	101,4

Kaynak: TÜİK, TCMB

Reel Kesim Güven Endeksi; 2021 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre, 3,8 puan azalarak 109,6 ile düşüşünü sürdürdü.

Tüketici Güven Endeksi; 2021 yılı Ekim ayında 2,9 puan azalarak 76,8 ile tekrar düşüşe geçti.

Tüketici güven endeksi ve mevsim etkilerinden arındırılmış reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörleri güven endekslerinin alt endekslerinin ağırlıklandırıp birleştirilmesi ile oluşturulan Ekonomik Güven Endeksi, 2021 yılı Ekim ayında, bir önceki aya göre, 1,0 puan azalarak 101,4 değerine geriledi. Ekonomik güven endeksindeki düşüş, tüketici ve reel kesim (imalat sanayi) güven endekslerindeki düşüşlerden kaynaklandı.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Bütçe; 2020 yılı Ekim ayında 4 milyar 892 milyon TL açık vermiş iken, 2021 yılı aynı döneminde 17 milyar 406 milyon TL açık verdi. Bütçe gelirleri, Ekim ayında %22,9 oranında artarak 114 milyar 16 milyon TL, bütçe giderleri ise %34,6 oranında artarak 131 milyar 422 milyon TL olarak kaydedildi. Geçen yıla göre Ocak-Ekim döneminde bütçe dengesinde artış %46,0 oldu.

2021 yılı Ekim ayında vergi gelirleri; yıllık bazda %25,5 oranında artarak 96 milyar 117 milyon TL seviyesine ulaştı. Faiz hariç giderler %36,3 oranında artarak 117 milyar 122 milyon TL olarak gerçekleşti.

Ayrıca, 2020 yılı Ekim ayında 6 milyar 866 milyon TL faiz dışı fazla verilmişken, 2021 yılı Ekim ayında 3 milyar 106 milyon TL faiz dışı açık verildi.

Milyon TL	Ekim 2021	Oca.-Eki. 2021	2021/2020 (Oca.-Eki.) Değişim Oranı (%)
Bütçe Giderleri	131.422	1.183.072	22,3
Bütçe Gelirleri	114.016	1.104.572	34,3
Bütçe Dengesi	-17.406	-78.499	46,0

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

HANE HALKI İŞGÜCÜ VERİLERİ (EYLÜL 2021)

İşsizlik oranı; 2021 yılı Eylül ayında yıllık bazda 0,3 puanlık azalışla %11,5 oranında gerçekleşti. İstihdam edilen kişi sayısı 426 bin kişi artarken, işsiz sayısı 70 bin kişi azaldı. Toplam işsiz sayısı 3 milyon 794 bin kişi oldu.

Mevsim Etkisinden Arındırılmış Temel İşgücü Göstergeleri

EYLÜL 15 yaş ve daha yukarı yaşta kişiler	Toplam	
	2020	2021
Nüfus (Milyon kişi)	62,8	63,9
İşgücü (Milyon kişi)	31,0	33,0
İstihdam (Milyon kişi)	27,0	29,3
İşsiz (Milyon kişi)	4,0	3,8
İşgücüne dahil olmayanlar (Milyon kişi)	31,9	30,9
İşgücüne katılma oranı (%)	49,3	51,7
İstihdam oranı (%)	43,0	45,8
İşsizlik oranı (%)	12,8	11,5
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	14,9	13,3
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)*	25,4	21,5
Atıl İşgücü Oranı (%)	24,3	21,9

* Çalışmayan ve eğitimde(örgün ve yaygın) olmayan gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.

2021 yılı Eylül ayında tarım dışı işsizlik oranı %13,3 olarak kaydedildi. Diğer taraftan, genç nüfusta işsizlik oranı %21,5 oranında, geniş tanımlı işsizlik oranı olan atıl işgücü oranı ise bir önceki aya göre 0,2 puanlık artışla %21,9 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı; erkeklerde %10,0, kadınlarda %14,6 oranında kaydedildi.

2021 yılı Eylül döneminde istihdam edilenlerin %17,0'ı tarım, %21,9'u sanayi, %6,2'si inşaat, %54,9'u ise hizmet sektöründe yer aldı. Bir önceki aya göre, istihdam edilenlerin sayısı tarım sektöründe 21 bin kişi, sanayi sektöründe 218 bin kişi, inşaat sektöründe 13 bin kişi ve hizmet sektöründe 175 bin kişi arttı.

İSTİHDAMIN SEKTÖREL DAĞILIMI (Milyon kişi, 15+ yaş)

EYLÜL 2021	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
TOPLAM	6,4	5,0	1,8	16,1	29,3

ÖDEMELER DENGESİ (EYLÜL 2021)

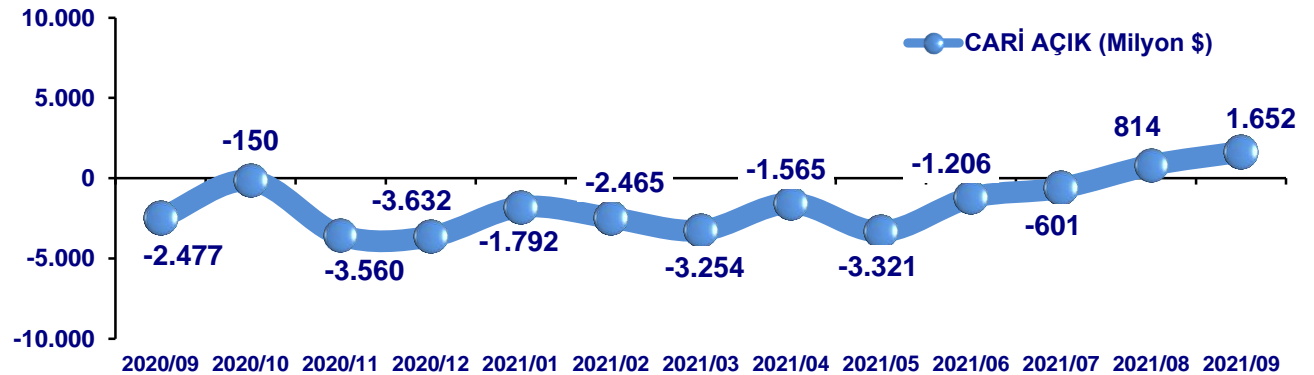
Cari işlemler hesabı; 2021 yılı Eylül ayında piyasa beklentilerin üzerinde 1,7 milyar Dolar fazla verdi. Dış ticaret açığındaki daralma, taşımacılık ve seyahat gelirlerindeki artışlar cari açıkta iyileşmede etkili oldu. 12 aylık kümülatif cari açık 18,4 milyar Dolara gerileyerek yaklaşık son 1 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşti.

Milyon Dolar	Eylül		Ocak-Eylül		12 Aylık Kümülat.
	2020	2021	2020	2021	2021
CARİ İŞLEMLER HESABI	-2.335	1.652	-28.313	-11.738	-18.444
SERMAYE HESABI	2	-2	-25	-62	-73
FİNANS HESABI	-1.594	3.406	-36.164	1.716	-1.657
Doğrudan Yatırımlar (net)	-369	-1.086	-3.187	-5.600	-6.730
Portföy Yatırımlar (net)	-178	-1.219	16.795	-6.443	-13.673
Diğer Yatırımlar (net)	2.584	122	-7.138	-19.041	-24.826
Rezerv Varlıklar (net)	-3.631	5.589	-42.634	32.800	43.572
Net Hata ve Noksan	739	1.756	-7.826	13.516	16.860

2021 yılı Eylül ayında net doğrudan yatırımlarda, 1,1 milyar Dolar sermaye girişi gerçekleşti. Portföy yatırımlarında 1,2 milyar Dolarlık sermaye girişi yaşandı. Diğer yatırımlarda ise, 2021 yılı Ocak ayından bu yana 122 milyon Dolar ile ilk kez sermaye çıkışı kaydedildi.

2021 yılı Eylül ayında rezerv varlıklarda 5,6 milyar Dolar artış gerçekleşti. 12 aylık kümülatifte ise, 43,6 milyar Dolara ulaştı. Eylül ayında net hata ve noksan kaleminde 1,8 milyar Dolar ile sermaye girişi gerçekleşirken; 2021 yılı Ocak-Eylül döneminde 13,5 milyar Dolar kaydedildi.

Daralan dış ticaret açığı ile artan turizm ve taşımacılık gelirleri cari açık üzerinde olumlu etki yarattı. Önümüzdeki günlerde de bu pozitif seyrin devam etmesi öngörülmektedir. Bunun yanı sıra, yükselen küresel emtia fiyatlarının da cari açık üzerinde negatif yönde baskı oluşturacağı tahmin edilmektedir.

DIŞ TİCARET VERİLERİ (EYLÜL 2021)

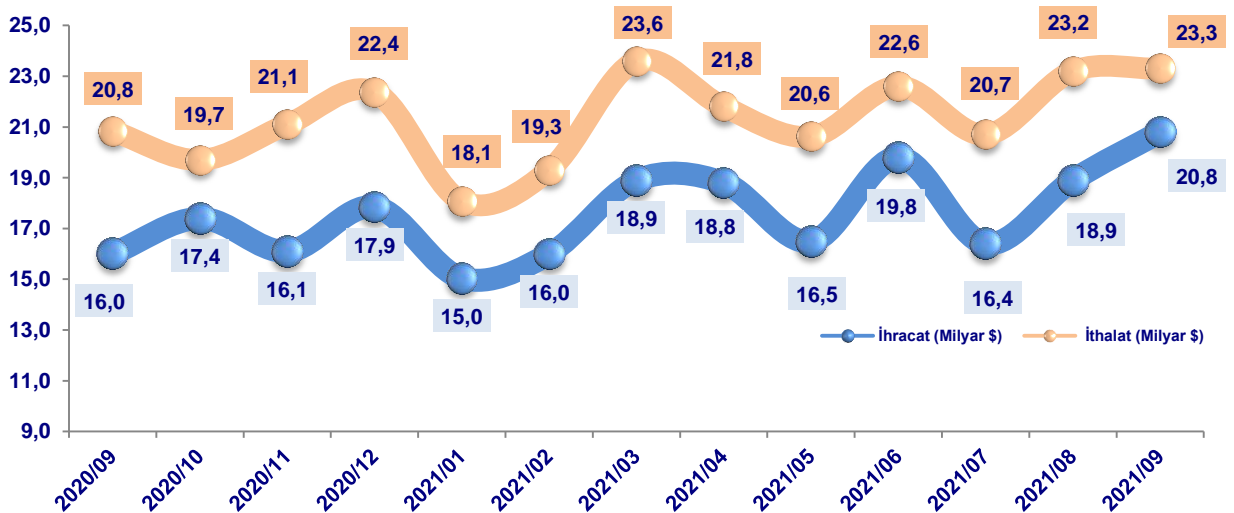
İhracat 2021 yılı Eylül ayında, geçen yılın aynı ayına göre %30 artarak 20,8 milyar Dolar, ithalat %11,9 artarak 23,3 milyar Dolar olarak gerçekleşti. Aynı dönemde dış ticaret açığı -2,5 milyar Dolar oldu. Ocak-Eylül döneminde ihracat, 2020 yıllık ihracat seviyesini neredeyse yakalamış durumdadır. .

(Milyar Dolar)	İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Dış Ticaret Dengesi		Ara Malları (Hammadde) İthalatı	
	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)
Ocak-Eylül 2020	118,4	-10,8	156,3	1,6	-37,9	79,6	117,8	-1,5
Ocak-Eylül 2021	161,0	35,9	193,3	23,7	-32,4	-14,6	148,1	25,8
Eylül 2020	16,0	4,6	20,8	23,1	-4,9	188,2	15,6	19,1
Eylül 2021	20,8	30,0	23,3	11,9	-2,5	-47,5	18,2	16,5

2020 yılı Eylül ayında %42,3 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2021 yılı Ağustos ayında %41,0'a düştü. AB'ye yapılan ihracat %26,1 oranında artarak 8,5 milyar Dolar, AB'den yapılan ithalat ise %0,5 oranında artarak 6,9 milyar Dolar olarak kaydedildi.

Fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi; "motorlu kara taşıtları (2,1 milyar \$)" olurken bu fasılı, "demir ve çelik (2,0 milyar \$)", "kazanlar, makinalar (1,8 milyar \$)", ve "elektrikli makina ve cihazlar (1,1 milyar \$)" izledi. En yüksek ithalat yapılan fasıllar ise; "mineral yakıtlar, mineral yağlar (4,4 milyar \$)", "kazanlar, makinalar (2,7 milyar \$)", "demir ve çelik (2,2 milyar \$)" ve "elektrikli makina ve cihazlar (1,6 milyar \$)" oldu.

2021 yılı Eylül ayında İzmir'in ihracatı yıllık bazda, %22,9 oranında artarak 1,3 milyar Dolar, ithalatı da %46,3 oranında artarak 944 milyon Dolar olarak gerçekleşti.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: TÜRKİYE

GÖSTERGE ADI	2018	2019	2020	SON VERİLER		
BÜYÜME				2020/IV	2021/I	2021/II
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyar \$)	797	761	717	192	188	189
Kişi başı Milli Gelir (\$)	9.793	9.208	8.597	-	8.713	9.150
Büyüme Oranı (Zincirlenmiş Hacim End. göre) (%)	3,0	0,9	1,8	6,2	7,2	21,7
İmalat Sanayi (Zincirlenmiş Hacim End.) (%)	1,1	-2,3	2,1	12,4	12,4	43,4
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM				Tem.21	Ağu.21	Eyl.21
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Milyon Kişi)	28,7	27,5	27,1	28,7	28,7	29,3
İstihdam Oranı (%)	47,4	42,9	42,9	45,1	45,0	45,8
İşsiz Sayısı (Milyon Kişi)	3.537	4,2	4,4	3,9	4,0	3,8
İşsizlik Oranı (%)	11,0	12,7	13,4	12,0	12,1	11,5
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12,9	14,6	15,3	13,9	14,2	13,3
ENFLASYON (%)				Ağu.21	Eyl.21	Eki.21
Yİ-ÜFE (yıllık)	33,6	7,4	25,2	45,5	44,0	46,3
YD-ÜFE (yıllık)	33,5	8,9	37,6	30,8	28,9	33,0
TÜFE (yıllık)	20,3	15,0	16,2	19,3	19,6	19,9
DIŞ TİCARET (Milyar \$)				Tem.21	Ağu.21	Eyl.21
İhracat	177	181	169	16,4	18,9	20,8
İthalat	231	210	219	20,7	23,2	23,3
Diş Ticaret Dengesi	-54	-30	-50	-4,3	-4,3	-2,5
Cari İşlemler Dengesi	-21,7	5,3	-35,0	-601 (Milyon \$)	814 (Milyon \$)	1,7
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR				Tem.21	Ağu.21	Eyl.21
Teşvikli Yatırımlar (Milyar TL)	187	176	264	15,0	17,3	17,2
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	5.745	5.622	10.444	669	924	850
ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIMLAR				Tem.21	Ağu.21	Eyl.21
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	6.699	5.878	5.791	1.045	1.699	1.135
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Bin Adet)				Ağu.21	Eyl.21	Eki.21
Kurulan Şirket Sayıları	121	109	133	11	13	12
Kapanan Şirket Sayıları	32	33	39	3	3	3
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)				Haz.21	Tem.21	Ağu.21
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-174,5	-143,9	-122,6	-129,3	-126,0	-123,6
BORÇLANMA (Milyar \$)				2020-III	2021-I	2021-II
Diş Borç Stoku	442,6	434,2	450,1	435,1	430,7	446,4
Kamu	139,9	156,9	173,2	166,4	176,7	179,8
Özel	296,8	268,8	255,4	247,7	231,3	239,5
KREDİLER (Milyar \$)				2021/I	2021/II	2021/III
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu	223,0	188,2	173,0	169,6	173,2	171,6
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Takov. Etk. Arındırılmış)				Tem.21	Ağu.21	Eyl.21
Toplam Sanayi (%)	1,3	-0,5	1,6	9,7	13,8	8,9
İmalat Sanayi (%)	1,2	-0,6	1,8	9,0	14,2	-1,5
KAPASİTE KULLANIMI (%)				Ağu.21	Eyl.21	Eki.21
Kapasite Kullanım Oranı	76,8	75,9	71,8	77,1	78,1	78,0
GÜVEN ENDEKSLERİ				Ağu.21	Eyl.21	Eki.21
Reel Kesim Güven Endeksi	101,4	100,4	98,2	113,9	113,4	109,6
Tüketici Güven Endeksi	87,8	79,7	81,0	78,2	79,7	76,8
Ekonomik Güven Endeksi	97,4	92,5	88,8	100,8	102,4	101,4
SANAYİ CİRO ENDEKSİ				Tem.21	Ağu.21	Eyl.21
Sanayi Ciro Endeksi	183,9	207,4	247,9	396,4	411,2	429,4
ELEKTRİK ENERJİSİ				Haz.21	Tem.21	Ağu.21
Elektrik Enerjisi Üretimi (Milyon (Mwh))	295,7	294,3	294,1	25,6	29,6	24,7
Elektrik Enerjisi Tüketimi (Milyon (Mwh))	233,6	229,6	233,4	20,9	21,9	31,4
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyar TL)				Ağu.21	Eyl.21	Eki.21
Bütçe Dengesi	-72,8	-124,7	-138,9	40,8	-23,6	-17,4
PROTESTOLU SENET				Tem.21	Ağu.21	Eyl.21
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	938	916	572	35	33	34
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	1.622	1.905	1.568	115	153	102
KARŞILIKSIZ ÇEK (Bin Adet)				Tem.21	Ağu.21	Eyl.21
Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Adedi	589	543	195	12.098	17.207	13.546
Karşılıksız İşlemi Yapıldıktan Sonra Ödenen Çek Adedi	183	177	70	2.006	2.374	1.052
BORSA VE DÖVİZ				Ağu.21	Eyl.21	Eki.21
BIST 100 Endeksi	1.282	1.098	982	1.472	1.406	1.522
Dolar/TL	4,81	5,67	7,01	8,48	8,51	9,14
İmalat PMI Endeksi	48,0	47,5	50,0	54,1	52,5	51,2

Kaynak: TÜİK, TCMB, RİSK MERKEZİ, BUMKO, T.C. TİCARET BAKANLIĞI, T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI, BORSA İSTANBUL, TOBB, TEİAŞ-EPDK

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: İZMİR

GÖSTERGE ADI	2018	2019	2020	SON AYLIK VERİLER		
NÜFUS-GÖÇ				YILLIK OLARAK AÇIKLANMAKTADIR.		
Nüfus (Bin)	4.320	4.367	4.395			
Nüfusun TR Nüfusu İçindeki Payı (%)	5,3	5,3	5,3			
Nüfus Artış Hızı (%)	9,5	10,8	6,3			
TR Nüfus Artış Hızı (%)	14,7	13,9	5,5			
Net Göç Hızı (%)	3,0	4,9	-			
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM						
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	1.663	1.620	1.491			
Sanayi İstihdamının Payı (%)	32,4	31,0	33,4			
Kadın İstihdamı (Bin Kişi)	540	534	478			
Kadın İstihdamının Oranı (%)	32,5	32,9	32,1			
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	265	307	307			
İşsizlik Oranı (%)	13,8	16,0	17,1			
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	14,6	17,1	18,1			
TARIMSAL ÜRETİM						
Bitkisel Üretim Değeri (Milyon TL)	8.103	8.430	-			
Bitkisel Üretim TR İçindeki Payı (%)	5,1	5,2	-			
KAMU YATIRIM TAHSİS PAYI (%)						
Kamu Yatırım Tahsis Payı (%)	2,3	3,5	-			
İSO 500 BÜYÜK İÇİNDEKİ ÜYELER						
Üye Sayısı	59	62	75			
MİLLİ GELİR						
İzmir GSYH (Milyar TL)	108	106	-			
KİŞİBAŞI MİLLİ GELİR						
Kişi başı MG (Dolar)	11.649	10.663	-			
ENFLASYON (%)						
TÜFE (yıllık)	20,4	12,4	14,5			
DIŞ TİCARET (Milyon \$)						
İhracat	12.265	12.169	11.597			
İthalat	10.586	8.676	8.465			
Dış Ticaret Dengesi	1.120	2.730	3.132			
İhracatın TR İhracatı İçindeki Payı (%)	6,1	5,9	6,8			
KAPASİTE KULLANIMI (%)						
Kapasite Kullanım Oranı	64	61	59			
PROTESTOLU SENETLER						
Protesto Edilen Senet Sayısı (Adet)	46.690	49.799	32.749			
Protesto Edilen Senetlerin TR İçindeki Payı (%)	5,0	5,4	5,7			
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	985	1.203	581			
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR						
Belge Adedi	326	276	535			
Yatırım (Milyon TL)	13.120	5.692	12.205			
Teşvikli Sabit Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	8,3	4,2	5,1			
Bölgesel Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	5,9	5,4	5,5			
MALİ / FİNANS						
Bütçe Gelir/Gider	4,6	4,3	4,4			
Vergi Gelirlerinin TR İçindeki Payı (%)	12,0	12,5	11,5			
BANKACILIK						
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (%)	110,5	105,4	102,4			
Toplam Mevduatların TR İçindeki Oranı (%)	5,8	5,7	5,8			
Toplam Kredilerin TR İçindeki Oranı (%)	5,0	5,1	5,2			
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER						
Kurulan Şirket Sayısı	4.977	5.098	6.274			
Kurulan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	5,8	6,1	6,2			
Kapanan Şirket Sayısı	799	904	939			
Kapanan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6,4	6,9	6,1			
MARKA-PATENT SAYISI						
Marka Tescil Sayısı (Adet)*	5.460	4.585	5.348			
Marka Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	6,7	6,4	6,2			
Patent Tescil Sayısı (Adet)*	135	65	89			
Patent Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	4,8	3,3	4,1			
TURİZM						
Yabancı Turist Sayısı (Bin Kişi)	946	1.223	297			
Yabancı Turist Sayısının TR İçindeki Payı (%)	2,4	2,7	2,3			
MOTORLU KARA TAŞITLARI						
Motorlu Kara Taşıtlarının TR İçindeki Payı (%)	6,1	6,2	6,2			
SON AYLIK VERİLER						
YILLIK OLARAK AÇIKLANMAKTADIR.						
Ağus.21 Eylül.21 Ekim.21						
19,3 19,0 18,9						
Tem.21 Ağus.21 Eylül.21						
1.124 1.348 1.316						
853 944 944						
271 404 368						
6,8 7,1 6,3						
2021-I 2021-II 2021-III						
63 61 70						
Tem.21 Ağus.21 Eylül.21						
2.426 2.227 2.203						
6,9 6,7 6,6						
54 39 51						
Tem.21 Ağus.21 Eylül.21						
32 51 50						
1.058 1.379 1.565						
7,1 9,9 9,1						
4,1 8,1 6,3						
Tem.21 Ağus.21 Eylül.21						
4,4 4,7 4,7						
11,3 11,2 11,4						
2021-I 2021-II 2021-III						
102,3 96,4 94,4						
5,8 5,8 5,8						
5,2 5,1 5,1						
Tem.21 Ağus.21 Eylül.21						
403 594 594						
6,0 6,7 5,8						
71 91 88						
6,9 6,9 5,6						
Ağus.21 Eylül.21 Ekim.21						
840 925 927						
6,7 6,3 6,2						
27 54 36						
5,6 9,7 6,0						
Tem.21 Ağus.21 Eylül.21						
156 127 86						
3,6 3,2 2,4						
Tem.21 Ağus.21 Eylül.21						
6,2 6,2 6,2						

Rusya'nın Sektörel Yapısı

Dünyada hangi sektörlerde lider?

İHRACATTA YENİ ROTALAR

RUSYA

İhracatı → 337 milyar \$ İthalatı → 232 milyar \$

En çok ne ihraç ediyor? En çok ne ithal ediyor?

- Mineral yakıtlar
- Değerli metal ve maden
- Demir-çelik
- Tahıl
- Makine ve ekipmanları
- Ahşap ürünleri
- Gübre
- Makina ve bilgisayarlar
- Elektrikli ekipmanlar
- Makine ve ekipmanları
- Motorlu taşıtlar
- Eczacılık ürünleri
- Plastik ürünleri
- Demir-çelik ürünleri

Rusya'nın

En Büyük Ticaret Partnerleri Kim?

Nüfusu: 144 milyon kişi

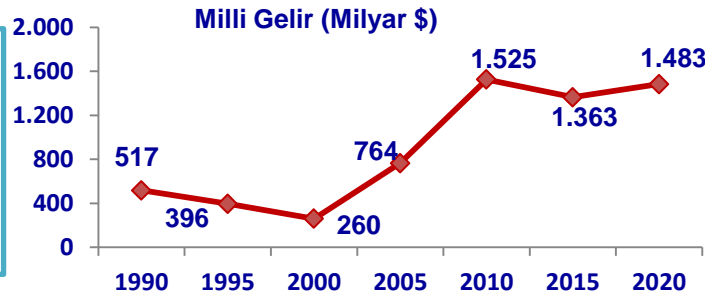
Milli Geliri: 1,5 trilyon \$

Kişibaşı Milli Geliri: 10 bin \$

Tarihi boyunca, dünyanın en önemli ve lider aktörlerinden olmuş bir konum ve dünyanın en geniş topraklarına, en zengin enerji kaynaklarına sahip ülkesi

Küresel Endekslerde Rusya

- İş Yapma Kolaylığı Endeksinde 28./190
- PISA Değerlendirmesinde 30./72
- Küresel Dijital Rekabet Endeksinde 42./63
- Küresel Rekabet Endeksinde 43./141
- Küresel İnovasyon Endeksinde 45./132
- Cinsiyet Eşitliği Endeksinde 50./190
- İnsani Gelişmişlik Endeksinde 52./190

Rusya'nın En Değerli Markaları

Rusya'ya İhracat ve Yatırım Fırsatları Türkiye'den firmalar Rusya'ya ne ihraç edebilir?

Potansiyel Sektörler

- Makina ve aksamları
- İlaç ve kimya ürünleri
- Tarım ve hayvancılık ürünleri
- Demir-çelik ve metal ürünleri
- Tekstil ürünleri
- Elektrik-elektronik ürünleri

Rusya'ya Ne İhraç Edilebilir? Ürün Örnekleri

İlaç ve ilaç
bileşenleri

Makina
aksamları

Metaller ve
metal ürünleri

Dokuma
kıyafetler

Sıcak mamul
demir-çelik

Meyve ve
sebze

Demir-çelik
ürünleri

Otomotiv
aksamları

TÜRKİYE - RUSYA EKONOMİK İLİŞKİLERİ

Yüzyıllar öncesine uzanan ve tarih boyunca inişli çıkışlı bir seyir izleyen ikili ilişkiler, S.S.C.B.'nin dağılmasıyla yeni ve dinamik bir boyut kazanmıştır. İki ülke arasında, 2010'da kurulan Üst Düzey İşbirliği Konseyi ile ekonomik ilişkilerde olduğu kadar, politik ilişkilerde ve savunma sanayi gibi alanlarda da stratejik ortaklıklar geliştirilmiştir.

İKİLİ TİCARİ ANLAŞMALAR

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması

Rusya'ya Ticaret ve Yatırım Fırsatlarının EN'leri

- Dünyanın en geniş topraklarına sahip ülkesi
- Enerji zenginliğinde dünya liderliği
- Dünya ticaretinin en temel yönlendiricilerinden
- Köklü tarihi deneyimleri
- Genç ve dinamik demografik yapı

Türkiye – Rusya Ticaret Profili

2020 itibarıyla

Türkiye Rusya'ya 4,6 milyar \$ ihracat
Türkiye Rusya'dan 17,9 milyar \$ ithalat
gerçekleştirdi.

Rusya'ya

en çok ne ihraç ediyoruz?

- Bitkisel ürünler
- Özel amaçlı makineler
- Motorlu kara taşıtları
- Giyim eşyası
- Kimyasal ürünler

Rusya'dan

en çok ne ithal ediyoruz?

- Metal sanayi
- Petrol ürünleri
- Makina aksamları
- Demir-çelik
- Gıda ürünleri

Yatırımda Fırsat Vaat Eden Endüstriler

Otomotiv ürünleri

Kimyasal ürünler

Makinalar

Eczacılık ürünleri

Ulaşım&altyapı
yatırımları

Gıda ürünleri

Rusya İhracat ve Yatırım Hakkında Daha Fazla Bilgi İçin

➤ T.C. Ticaret Bakanlığı Kolay İhracat Platformu
(<https://www.kolayihracat.gov.tr/ulkeler/rusya>)

➤ Rusya Yatırım Ajansı
(<https://investinrussia.com/>)

EBSO ARAŞTIRMA

Hazırlayan

Türker ADAKALE

Aslıhan ALGAN

Sorumlu Yönetici

Özdem EKİNCİ

İletişim: arastirma@ebso.org.tr

Aylık Ekonomi Bülteni'nin geçmiş sayılarına, <http://www.ebso.org.tr/tr/dosyalar/yayinlar/aylik-ekonomik-bulten> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Odamız tarafından kamuya açık uluslararası ve ulusal ölçekli kaynaklardan elde edilen bilgiler ve veriler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmaktadır.

Raporda yer alan metinler ve veriler sadece bilgilendirme amaçlıdır. Hazırlanan bu raporda Ege Bölgesi Sanayi Odası hiçbir şekilde yatırım ve alım-satım hususlarında tavsiyede bulunma amacı gütmemektedir.

Rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Ege Bölgesi Sanayi Odası hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın telif hakkı olup, Odamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz.

Tüm haklarımız saklıdır.

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

www.ebso.org.tr

EBSO'yu sosyal medyadan takip etmek için ilgili logoyu tıklayabilirsiniz.

Twitter

Instagram

Facebook

LinkedIn

Youtube

